

OBSAH

~~Katedra psychologie
filozofická fakulta Univerzity
J. E. Purkyně v Brně~~
VYŘAŽENO

Předmluva	12
Předmluva k druhému vydání	15
Úvod	16
DIAGNOSTICKÝ PROCES	
I. Terminologické otázky	21
II. Duševní zdraví a duševní nemoc	25
III. Klasifikační soustavy a diagnostika	33
IV. Diagnostika — dynamický proces	38
Zjištění jevu v normě nepřítomného	40
Zjištění určitého seskupení odchylek od normy	41
Zařazení nemoci do obecné kategorie	41
V. Subjektivní činitelé v diagnostice	42
Intuitivní přístup	44
Vylučovací přístup	46
Nerozhodný přístup	47
Knižní přístup	48
Literární přístup	48
Adaptační přístup	49
VI. Získávání a zpracování informací	50
Rozmluva s nemocným a jeho pozorování	51
Anamnestické údaje	53
Nynější onemocnění	56
Zaměřené psychiatrické vyšetření	57
Údaje z okolí nemocného	58
Popis chování	60
Psychiatrické zhodnocení	61
Diagnostický závěr	62
SYMPTOMATOLOGIE	
I. Symptomy duševních nemocí	65
II. Vnímání a jeho poruchy	69
Poruchy vnímání	71
Výpad funkce smyslového orgánu	71
Kvantitativní poruchy vnímání	71
Kvalitativní poruchy vnímání	72
III. Emotivita a její poruchy	76
Poruchy emotivity	78
Poruchy afektů	79
Poruchy nálad	80

	Poruchy emotivity s převahou kvalitativní	82
IV.	Paměť a její poruchy	84
	Poruchy paměti	87
V.	Intelekt a jeho poruchy	91
	Poruchy intelektu	93
	Mentální retardace	93
	Demence	96
VI.	Myšlení a jeho poruchy	97
	Poruchy myšlení	101
	Poruchy dynamiky myšlení	101
	Poruchy strukturálních mechanismů	103
	Poruchy obsahu myšlení — blud	106
VII.	Vědomí a jeho poruchy	112
	Biické změny vědomí	114
	Spánek	114
	Sny	117
	Hypnóza	117
	Orientace a vědomí	118
	Poruchy vědomí	118
	Kvantitativní poruchy vědomí	118
	Kvalitativní poruchy vědomí	120
VIII.	Pozornost a její poruchy	123
	Poruchy pozornosti	124
IX.	Orientace a její poruchy	125
	Poruchy orientace	126
	Nejistota orientace	126
	Výpad orientace — dezorientace	126
	Mylná orientace	127
	Bludná a dvojí orientace	127
X.	Pudy a jejich poruchy	128
	Poruchy pudů	129
	Poruchy pudu výživy	129
	Poruchy pudu sebezáchovy	130
	Poruchy pohlavního pudu	135
	Poruchy rodičovského pudu	136
	Poruchy sociálních pudů	137
XI.	Volní jednání a jeho poruchy	137
	Poruchy volního jednání	140
	Poruchy složek volního jednání	140
	Poruchy vůle	144
	Poruchy jednání	145
XII.	Osobnost a její poruchy	150
	Poruchy osobnosti	157

XIII. Somatické projevy u duševních poruch	161
SYNDROMOLOGIE	
I. Syndromy v psychiatrii	167
II. Syndromy u poruch vnímání	170
Halucinatorní syndrom	172
Halucinatorně paranoidní syndrom	174
III. Syndromy u poruch emotivity	174
Depresivní syndrom	175
Anxiózní syndrom	176
Syndrom depresivně anxiózní	177
Manický syndrom	177
Apatický syndrom	178
Apaticko-abulický syndrom	180
Fobický syndrom	180
IV. Syndromy u poruch intelektu	182
Organický psychosyndrom	182
Dementní syndrom	184
Korsakovský syndrom	186
Pseudodementní syndrom	186
Amnestický syndrom	187
V. Syndromy u poruch myšlení	188
Paranoidní syndrom	188
Paranoidně halucinatorní syndrom	189
Obsedantní syndrom	190
VI. Syndromy u poruch vědomí	192
Deliriózní syndrom	192
Amentní syndrom	193
Obnubilatorní (mráknutý) syndrom	195
Oneirodní syndrom	195
Ganserův syndrom	195
Amentně deliriózní syndrom	196
VII. Syndromy u poruch volného jednání	197
Syndromy u volných poruch	197
Abulický syndrom	197
Apaticko-abulický syndrom	198
Abulicko-depresivní syndrom	198
Abulicko-adynamický syndrom	198
Psychomotorické syndromy	199
Akinetický syndrom	199
Hyperkinetický syndrom	200
Katatonní (parakinetický) syndrom	201
Pseudokatatonní syndrom	202
VIII. Syndromy u poruch osobnosti	203

Depersonalizační syndrom	204
Derealizační syndrom	205
Autistický syndrom	206
Syndrom psychického automatismu	207
IX. Smíšené syndromy	208
Okruh somatopsychické a vegetativní exhausce	209
Neurastenický syndrom	210
Pseudoneurastenický syndrom	211
Exhaustivní syndrom	212
Astenický syndrom	214
Hypochondrický syndrom	215
Hysterický syndrom	217
X. Akutní exogenní reakční typy	219
Stavy kvantitativně narušeného vědomí — útlum vědomí	220
Stavy kvalitativně narušeného vědomí — změněné vědomí	221
Stavy organicky narušeného vědomí — deteriorace psychiky	221
NOZOLOGIE	
Systém duševních poruch a jejich průběh	223
A. Organické psychické poruchy	
I. Psychické poruchy při cévních onemocněních mozku	231
Hypertenzní choroba	231
Arterioskleróza	232
Arterioskleróza mozkových cév	232
II. Duševní poruchy v seniu	235
Stařecké změny osobnosti	236
Atrofická senilní psychóza	237
Arteriosklerotická psychóza a jiné cerebrovaskulární poruchy	238
Akutní stav zmatenosti	238
Presenilní demence	239
Alzheimerova choroba	239
Pickova choroba	239
Jakobova-Creutzfeldova choroba	240
Afektivní psychóza	240
Schizofrenie	241
Paranoidní syndrom	241
Neuróza	242
III. Psychické poruchy při chorobách mozku	243
Psychické poruchy při zánětlivých onemocněních mozku	243
Primární encefalitidy	244
Sekundární encefalitidy	244
Encefalitidy fakultativní	245
Psychické poruchy při expanzivních procesech nitrolebních	245
Příznaky celkové (syndrom nitrolební hypertenze)	245

Příznaky lokální	246
Psychické poruchy při epilepsii	247
Primární psychické poruchy epileptické	247
Sekundární psychické poruchy epileptické	249
IV. Psychické poruchy při lues	250
Lues cerebri (<i>syphilis cerebri</i>)	250
Pseudoneurastenie při lues	250
Progresivní paralýza	251
Lues congenita	253
Tabes dorsalis	253
V. Psychické poruchy při poraněních mozku	253
Otřes mozku (<i>commotio cerebri</i>)	253
Zhmoždění mozku (<i>contusio cerebri</i>)	254
Postkomosoční stavы	254
Posttraumatická pseudoneurastenie	254
Posttraumatická demence	254
VI. Symptomatické psychické poruchy	255
Psychické poruchy při somatických onemocněních infekčních	255
Psychické poruchy při somatických onemocněních neinfekčních	256
Psychické poruchy při metabolických a endokrinních poruchách	257
Psychické poruchy při intoxikacích	258
VII. Mentální retardace	259
Mentální retardace na podkladě chromozomálních odchylek	259
Mentální retardace na podkladě metabolických poruch	260
Mentální retardace na podkladě prenatálního a perinatálního poškození	261
Mentální retardace na podkladě heredodegenerativních poruch	261
B. Endogenní psychické poruchy	262
I. Schizofrenie	262
Premorbidní osobnost	267
Prodromální stadium	268
Iniciální psychóza	269
II. Postprocesuální stavы	274
Postprocesuální defekt	276
Postprocesuální psychopatizace	277
Dekompenzace postprocesuálních stavů	278
III. Schizoafektivní psychóza	279
IV. Paranoia	283
V. Parafrenie	286
VI. Emoční psychické poruchy	287
Endogenní deprese	288
Maniodepresivita	289

Depresivní fáze	290
Manická fáze	291
Další formy depresí	292
VII. Generační psychické poruchy	293
Psychické poruchy v období puberty a při menses	293
Psychické poruchy cirkumpartální	294
Poporodní psychóza	295
Psychické poruchy klimakterické	296
Klimakterická deprese	296
Klimakterická paranoidní psychóza	296
Psychické poruchy involuční	297
Involuční deprese	297
Involuční paranoidní psychóza	298
Involuční parafrenie	298
(3) VIII. Hodnocení výpovědí nemocných o depresi	299
C. Psychogenní psychické poruchy	307
I. Psychoreaktivní poruchy	307
Psychogenní deprese (reaktivní deprese)	308
Psychogenní paranoidní psychóza	308
II. Neurózy	309
Hysterická neuróza	311
Depresivní neuróza	311
Anxiózní neuróza	312
Anxiózně depresivní neuróza	312
Depresivně fobická neuróza	313
Fobická neuróza	313
Obsedantní neuróza	313
Neurastenická neuróza	313
Hypochondrická neuróza	314
Neurózy orgánové	314
III. Psychosomatické poruchy	315
IV. Anorexia mentalis	318
V. Patický vývoj osobnosti	319
Psychogenní vývoj osobnosti	321
Psychogenní vývoj jako afektivní anomálie	321
Psychogenní vývoj jako vývoj bludu	322
Psychopatický vývoj osobnosti	326
D. Psychické poruchy polymorfní etiologie	327
I. Psychopatie	327
Skladbově jednodušší formy psychopatií	328
Psychopatie s převahou poruch v oblasti emotivity	328
Psychopatie s převahou poruch ve volní sféře	330
Psychopatie s převahou poruch v oblasti myšlení	331

Psychopati pudoví	333
Skladbově složitější formy psychopatií	333
Složité psychopatie	335
II. Suicidální aktivita	337
III. Návyk	341
Vášně	341
Náruživé kouření	342
Alkoholismus	342
Drogová závislost	349
Závislost na tlumivých látkách	352
Závislost na excitujících látkách	354
Závislost na dalších drogách	356
Abstinenční syndrom	357
IV. Sexuální poruchy	358
Poruchy sexuální funkce	358
Somatické poruchy pohlavního vývoje	358
Sexuální dysfunkce	359
Frigidita	361
Hypersexualita	361
Poruchy partnerského sexuálního soužití	362
Sexuální deviace	363
Deviace v aktivitě	363
Deviace v objektu	364
V. Kombinované psychické poruchy	369
Psychické poruchy u abnormních osobností	369
Psychické poruchy u mentální retardace	369
Psychické poruchy u psychopatie	371
Psychické poruchy u epilepsie	372
Psychické poruchy a věková období	373
VI. Diagnostika a psychofarmakoterapie	373
Literatura	379
Rejstřík	387